

Onderwerp; Inbreng Trimbos-instituut t.b.v. Commissiedebat Mentale Gezondheid Scholieren en Studenten (24 juni 2026)

Geachte heer/mevrouw/Kamerlid [achternaam],

Op 24 juni spreekt u in de vaste commissie OCW over de mentale gezondheid van scholieren en studenten. Het Trimbos-instituut is blij met deze aandacht. De mentale gezondheid van een deel van de leerlingen en studenten blijft onder druk staan, onder meer door prestatiedruk, maatschappelijke onzekerheid, eenzaamheid en de invloed van de digitale leefwereld. Juist nu is het belangrijk om te investeren in een koers die niet alleen reageert op actuele en incidentele problemen, maar structureel bijdraagt aan het welzijn en de ontwikkeling van jongeren. De [recente kabinetsbrief](#) over welzijn en onderwijs bevestigt dat de zorgen over het welzijn van scholieren en studenten urgent blijven. De genoemde inzet blijft op onderdelen nog te kwetsbaar door tijdelijke financiering, versnippering en het ontbreken van een stevige landelijke kennis- en netwerkstructuur.

Mentale gezondheid is een basisvoorwaarde voor goed onderwijs

Leerlingen en studenten leren beter wanneer zij zich veilig, gezien en verbonden voelen. Tegelijkertijd draagt goed onderwijs bij aan veerkracht, welzijn en perspectief. Mentale gezondheid is daarmee zowel een opbrengst van onderwijs, als een belangrijke voorwaarde om tot leren te komen. Recente rapportages, waaronder de verkenning *Welzijn en onderwijs* van de Onderwijsraad en het rapport *Hypernerveuze samenleving*, benadrukken dat welzijn geen aanvullend thema is, maar raakt aan de kernopdracht van het onderwijs. Ook de digitale leefwereld van jongeren vraagt hierbij aandacht: sociale media en online platforms kunnen steun en verbinding bieden, maar ook bijdragen aan druk, vergelijking en stress. Onderzoek en praktijk laten zien dat een integrale aanpak het meest effectief is. Mentale gezondheid versterken lukt niet met losse projecten of alleen via (individuele) zorg. Het vraagt om samenhang tussen de onderwijspraktijk, beleid, preventie, begeleiding, en samenwerking met partners rondom het onderwijs.

Er ligt al een sterke basis...

De recente kabinetsbrief laat zien dat er de afgelopen jaren, mede dankzij het Nationaal Programma Onderwijs en de aanpak 'Mentale gezondheid: van ons allemaal' veel is opgebouwd om scholen en onderwijsinstellingen bij deze uitgangspunten te ondersteunen. Er is een breed netwerk ontstaan van organisaties, ondersteuningsprogramma's en samenwerkingspartners die allen werken aan mentale gezondheid. Het Trimbos-instituut draagt hieraan bij vanuit het [Expertisecentrum Mentale Gezondheid](#) en met kennis- en ondersteuningsprogramma's zoals [Welbevinden op School](#), [Stijn](#) en [Helder op School](#). Deze programma's vertalen wetenschappelijke kennis naar praktische handvatten voor het preventie- en onderwijsveld, van po tot wo. Met o.a. [Gezonde School](#) als route voor implementatie stellen wij preventie- en onderwijsprofessionals in staat om aan de slag te gaan. Daarbij wordt samengewerkt met vele partners, waaronder de onderwijsraden (po, vo, mbo), Vereniging Hogescholen en Universiteiten Nederland, ECIO, Pharos, de schoolpsychologen van het NIP-sectie jeugd, 113 Zelfmoordpreventie, het Nederlands Jeugdinstituut, MIND Us en GGD'en en gemeenten.

...maar deze basis staat onder druk

Dit netwerk en deze kennisbasis staat onder druk. Het veld is divers en versnipperd geworden, waardoor goede afstemming, coördinatie en regie steeds belangrijker worden. Structurele financiering ontbreekt daarnaast of bestaande financiering loopt af, zoals bij [Welbevinden op School](#), [Stijn](#) en het [Expertisecentrum Digitalisering en Welzijn](#). Als Trimbos-instituut vinden we dit zorgwekkend. Deze

programma's bieden een kennisinfrastructuur en wetenschappelijk fundament waar andere initiatieven op voortbouwen. Het betekent dus niet alleen onzekerheid voor afzonderlijke programma's en organisaties, maar ook voor de bredere ondersteuning aan scholen, onderwijsinstellingen en hun partners. Er dreigt opgebouwde expertise, samenwerking en continuïteit verloren te gaan, terwijl de urgentie in de praktijk juist toeneemt en scholen en GGD'en een impuls verwachten vanuit de basisinfrastructuur van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord. Scholen, instellingen en gemeenten vragen om samenhangende, betrouwbare en wetenschappelijk onderbouwde ondersteuning. Wanneer de ondersteunende programma's steeds tijdelijk worden georganiseerd, wordt het moeilijker om kennis vast te houden, professionals duurzaam te ondersteunen en effectieve aanpakken door te ontwikkelen.

Wat is er nodig?

Het Trimbos-instituut zet zich in voor een samenleving waarin iedereen de kans heeft om mentaal gezond te blijven en schade door middelengebruik zoveel mogelijk wordt voorkomen. Als onafhankelijk kennisinstituut ontwikkelen, bundelen en verspreiden wij wetenschappelijke kennis en vertalen die naar beleid en praktijk. Voor het debat geven wij u graag drie punten mee.

- 1. Investeer structureel in mentale gezondheid, niet alleen in een probleemaanpak**
Aandacht voor stress, schooluitval, eenzaamheid en suïcidaliteit blijft belangrijk. Preventie voor deze probleemgebieden vraagt om een brede, preventieve benadering van mentale gezondheid: het versterken van welzijn, verbondenheid, mentale vaardigheden en een veilig leerklimaat. Promotie en preventie moeten daarom structureel onderdeel zijn van onderwijsbeleid en verbonden blijven aan de sterke basis die goed onderwijs zelf al kan bieden. Hier is structurele financiering voor nodig om effectieve programma's en samenwerkingen beschikbaar te houden.
- 2. Voorkom versnippering en borg regie en een stevige netwerkstructuur**
De kabinetsbrief laat zien dat er al veel gebeurt rond welzijn en mentale gezondheid in het onderwijs. Juist daarom is landelijke regie nodig om te voorkomen dat scholen en instellingen afhankelijk blijven van losse programma's, tijdelijke financiering en versnipperde initiatieven. Investeer hierbij in een sterke kennisinfrastructuur en geef organisaties met een aantoonbare meerwaarde een duidelijke meerjarige rol in het stelsel.
- 3. Ondersteun de professionals die dit in de praktijk moeten doen**
Scholen en onderwijsinstellingen kunnen deze opdracht niet alleen dragen. Onderwijsprofessionals en partners rondom de school hebben een stevige kennisbasis, praktische ondersteuning en structurele deskundigheidsbevordering nodig, onder meer op het gebied van mentale gezondheid, prestatiedruk, digitale media, middelengebruik en beschermende factoren.

Het commissiedebat van 24 juni is een belangrijk moment om te kiezen voor een preventieve en duurzame koers waarbij de mentale gezondheid van leerlingen een vast onderdeel wordt van het funderend onderwijs en wordt doorgezet in het vervolgonderwijs. Dit vraagt om een integrale benadering waarbij thema's als toetsdruk, sportvoorzieningen en suïcidepreventie niet als afzonderlijke vraagstukken worden behandeld, maar onderdeel zijn van een samenhangende aanpak. Alleen zo kunnen scholen, onderwijsinstellingen en hun partners jongeren blijven ondersteunen in hun ontwikkeling, vandaag én op de lange termijn.

Mocht u in aanloop naar het debat behoefte hebben aan nadere toelichting, dan denken onze experts graag met u mee. Wij zijn uiteraard beschikbaar voor een gesprek, telefonisch overleg of werkbezoek.

Met vriendelijke groet,

Peter van Dijken
Directeur Trimbos-instituut